

Tècnic en conducció d'Activitats
Físicoesportives en el Medi Natural
(AFD21)

Programació: Mòdul professional 1

**“DESPLAÇAMENT, SEGURETAT I
ESTADA EN EL MEDI TERRESTRE”**

CURS 2019-2020

JUAN ANTONIO OSÉS PALACIOS

ACOMPANYANTS SORTIDES:

Nicolau Colom Rosselló

Lluís Vega Garcías

Índex

1. Identificació del mòdul
2. Introducció
3. Objectius Generals
4. Indicadors d'assoliment
5. Continguts i temporalització
6. Avaluació
 - 6.1 Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació
 - 6.2 Criteris de qualificació
 - 6.3 Criteris de recuperació
7. Metodologia
8. Seguiment de les PD amb indicadors d'assoliment
9. Atenció a la diversitat
10. Activitats complementàries i extraescolars
 - 10.1 Relació de sortides vinculades al mòdul de FCT
11. Bibliografia
12. La prevenció de la violència de gènere, de la violència terrorista i de qualsevol forma de violència, racisme o xenofòbia, inclòs l'estudi de qualsevol crim contra la humanitat

1. Identificació del mòdul

AFD 21 IES CTEIB	PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA CURS 2019-2020
Mòdul professional 1: “DESPLAÇAMENT, SEGURETAT I ESTADA EN EL MEDI TERRESTRE” 224h+64HLD) (4+2 HLD Sortides dimarts/teòriques + 3 sortides dijous/setmana)	
Grup	Professors
A	JUAN ANTONIO OSÉS PALACIOS. Professors de suport/desdoblament sortides: Nicolau Colom Rosselló (sortides els dimarts) Lluis Vega Garcías (sortides els dijous)

2. Introducció

- El professor que imparteix el mòdul en el present curs 2019/2020 serà Juan Antonio Osés Palacios, professor amb plaça definitiva a l'IES CTEIB que ja el va impartir els cursos 2010/2011 i 2011/2012 i els quatre darrers 2015/2016; 2016/2017; 2017/2018 i 2018/2019.

- Nicolau Colom Rosselló serà el professor de suport que farà el desdoblament de les sortides dels dimarts (sortides curtes màxim 6 hores) i Lluis Vega Garcias a les dels dijous. (sortida, fins a 9 hores, de senderismo, alterna un de cada tres dijous amb bicicletes i cavalls). Grup complet d'alumnes.

Marc normatiu:

- [REAL DECRETO 2049/1995, de 22 de diciembre \(BOE 14/2/96 núm. 39\)](#) Crea el títol de Tècnic en conducció d'Activitats físicoesportives en el medi natural (AFD21) i els mínims.

El RD 1263/97 va establir el currículum MEC (BOE 219 120997) que es va aplicar a les Illes Balears fins que es va publicar la normativa pròpia autonòmica, amb l'entrada en vigor del...

- [Currículum Illes Balears: DECRET 63/2004, de 2 de juliol, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà corresponent al títol de tècnic en Conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural \(BOIB 13/07/04 núm. 97\)](#), dins l'àmbit territorial de les Illes Balears. Per tant, aquest ha de ser el marc que ha de respectar aquesta programació.

La carrega lectiva amb un total de 288 hores; les 224 hores (7 hores/setmanals aprox. 32 setmanes) i 64 hores (2 hores/setmanals aprox. 32 setmanes) de les 96 del mòdul de HLD. Aquestes 288 hores estan repartides en 6 sessions setmanals els dimarts i 3 els dijous que s'acumulen cada tres setmanes per fer una sortida “llarga” cada tres setmanes.

- Els dimarts de 8'00 a 13'00 h.(6 períodes de 50'/5 hores a les sortides)
- Els dijous de 8'00 a 17'00 hores. (una setmana de cada tres *)
- Els dijous es desenvolupen les sortides dels mòduls pràctics, de forma correlativa: senderisme (grup complet) i cavalls i bicicletes que es reparteixen dos setmanes a la meitat

del grup, de forma que aproximadament cada tres setmanes farem una sortida de senderisme. (veure calendari de sortides a la programació general del cicle) inicialment tenim previstes 10 sortides de cada mòdul pràctic.

CALENDARI DE SORTIDES AFD21-2019/2020 · INICI CURS 23-SETEMBRE-FINAL 17-o-19-DE-JUNY

¶	DLL¶	DI MARTS¶	Dx¶	DIJOUS¶	DV¶	¶
SETEMBRE¶	23¶	24-TEÓRICA¶	25¶	26-SEND-1 CASTELL-ALARÓ-(profe)¶	27¶	28/29¶
	30¶	1-OCT-3C-1-CARNATGE¶	2¶	3-BICIS-1-A//CAVALLS-1-B¶	4¶	5/6¶
OCTUBRE¶	7¶	8-SC-2-RAIXETA/RAIXA¶	9¶	10-BICIS-1-B//CAVALLS-1-A¶	11¶	12/13¶
	14¶	15-TEÓRICA¶	16¶	17-SEND-2 SA-COSTERA-(profe)¶	18¶	19/20¶
	21¶	22-TEÓRICA-(ALERTA)¶	23¶	24-BICIS-2-A//CAVALLS-2-B¶	25¶	26/27¶
	28¶	29-SC-3¶	30¶	31-BICIS-2-B//CAVALLS-2-A¶	1¶	2-3--PONT¶
NOVEMBRE¶	4 fest¶	5-SC-4¶	6¶	7-BICIS-3-A//CAVALLS-3-B¶	8¶	9/10¶
	11¶	12-TEÓRICA¶	13¶	14-SEND-3 GRUP1 ES-TEIX/Valldemossa¶	15¶	16/17¶
	18¶	19-SC-5¶	20¶	21-BICIS-3-B//CAVALLS-3-A¶	22¶	23/24¶
	25¶	26-TEÓRICA¶	27¶	28-SEND-4 GRUP2 GALILEU/LLUC¶	29¶	30/01-DIC¶
DESEMBRE¶	2¶	3-SC-6-REFUGI-?¶	4¶	5-BICIS-4-A//CAVALLS-4-B¶	6¶	7/8¶
	9¶	10-SC-7¶	11¶	12-BICIS-4-B//CAVALLS-4-A¶	13¶	14/15¶
	16¶	17-TEÓRICA¶	18¶	19-SEND-5 GRUP3 GALATZÓ¶	20¶	21/22-VAC¶
GENER¶	6¶	7¶	8¶	9-BICIS-5-A//CAVALLS-5-B¶	10¶	11/12¶
	13¶	14-TEÓRICA¶	15¶	16-SEND-6 GRUP4 TALAIA-ALCÚDIA¶	17¶	18/19¶
	20¶	21-SC-8¶	22¶	23-BICIS-5-B//CAVALLS-5-A¶	24¶	25/26¶
	27¶	28-SC-9¶	29¶	30-BICIS-6-A//CAVALLS-6-B¶	31¶	1-2-FEBRER¶
FEBRER¶	3¶	4-SC-10¶	5¶	6-BICIS-6-B//CAVALLS-6-A¶	7¶	8/9¶
	10¶	11-TEÓRICA¶	12¶	13-SEND-7 GRUP5 SON-MACIÀ/St.Salvador¶	14¶	15/16¶
	17¶	18-SC-11¶	19¶	20-BICIS-7-A//CAVALLS-7-B¶	21¶	22/23¶
	24¶	25-SC-12¶	26¶	27-PONT¶	28¶	29/1-MARÇ¶
MARÇ¶	2-?¶	3-SC-13¶	4¶	5-BICIS-7-B//CAVALLS-7-A¶	6¶	7/8¶
	9¶	10-TEÓRICA¶	11¶	12-SEND-8 GRUP6 ALBUFERA/SOÑ-REAL¶	13¶	14/15¶
	16¶	17-SC-14¶	18¶	19-BICIS-8-A//CAVALLS-8-B¶	20¶	21/22¶
	23¶	24-SC-15¶	25¶	26-BICIS-8-B//CAVALLS-8-A¶	27¶	28/29¶
ABRIL¶	30¶	31-TEÓRICA¶	1¶	2-SEND-9 GRUP7 TORRENT-DE-PAREIS¶	3¶	4/5¶
	6¶	7-SC-16¶	8¶	9-VACANSES¶	10¶	11/12¶
	20¶	21-SC-18-ACAMPADA¶	22¶	23-BICIS-9-A//CAVALLS-9-B¶	24¶	25/26¶
	27¶	28-SORTIDA-19¶	29¶	30-BICIS-9-B//CAVALLS-9-A¶	1¶	2/3-MAIG¶
MAIG¶	4¶	5-TEÓRICA¶	6¶	7-SENDERISME-10¶	8¶	9(10¶
	11¶	12-SORTIDA-20¶	13¶	14-BICIS-10-A//CAVALLS-10-B¶	15¶	16/17¶
	18¶	19-SORTIDA-21¶	20¶	21-BICIS-10-B//CAVALLS-10-A¶	22¶	23/24¶
	25¶	26-ACAMPADA¶	27¶	28-ACAMPADA¶	29¶	30/31¶
JUNY¶	1¶	2-TEÓRICA¶	3¶	4-SENDERISME-RECUPERACIÓ¶	5¶	6/7¶
	8¶	9-SORTIDA-RECUPERACIÓ¶	10¶	11-BICIS-REC-AB//CAVALLS-REC-AB¶	12¶	13/14¶
	15¶	16-SORTIDA-RECUPERACIÓ¶	17¶	18-FIN-CLASSES-?¶	19¶	20/21¶

14-NOVEMBRE-19¶	GRUP-1¶	ES-TEIX/Valldemossa¶	4:·Adrián·Calvo/·Adrián·Puigdemont/·Angel·Seguido/·Nadal·Vallespir¶
28-NOVEMBRE-19¶	GRUP-2¶	PUIG-GALILEU-LLUC¶	4:·Lucía·Martín/·Lucía·Pérez/·Cristian·Salas/·Miquel·Àngel·Salom¶
19-DESEMBRE-19¶	GRUP-3¶	GALATZÓ¶	4:·Carlos·Gual/·Joan·Martínez/·Joel·Mendoza/·Lucia·Puigcercos¶
16-GENER-20¶	GRUP-4¶	TALAIA-ALCÚDIA¶	4:·Nuria·Amor/·Aina·Mariano/·Eva·Rosselló/·Margalida·Seguí¶
13-FEBRER-20¶	GRUP-5¶	SON-MACIÀ/St.Salvador¶	4:·Jaume·Duran/·Antoni·Jaume/·Pedro·Montiel/·Albert·Serra¶
12-MARÇ-20¶	GRUP-6¶	ALBUFERA/SOÑ-REAL¶	3:·Julissa·Abreu/·David·Barragan/·Rocio·Sánchez/¶
2-ABRIL-20¶	GRUP-7¶	TORRENT-DE-PAREIS¶	4:·Sebastià·Amer/·Marc·Miquel·Moreno/·Christian·Muñoz/·Aarón·Rus¶

AVALUACIONS¶	DATES¶	JUNTES-AVALUACIÓ¶	NOTES¶
1a-AVALUACIÓ¶	23-SET/-5-DESEMBRE¶	Dx11;·Dv13;·Dil16;·Dm17¶	19-DESEMBRE-?¶
2a-AVALUACIÓ¶	9-DES./-13-MARÇ¶	Dx18;·Dv20;·Dil23;·2nB-Dil-9¶	?¶
3a-AVALUACIÓ¶	16-MARÇ/-17-JUNY¶	Dil22-JUNY-Dm-23-juny¶	23-o-24-JUNY¶

El curs passat varen afegir 2 sortides amb una pernoctació (sortida dimecres a primera hora i tornada el dijous a mig dia).

- Una amb pernoctació a un alberg de la ruta de pedra en sec (al final primer trimestre) l'any passat a Son Amer.

- L'altra, una acampada amb tendes de campanya a un lloc habilitat dins el segon trimestre (l'any passat a La Trapa).

D'altra banda cada any feim una acampada amb els alumnes, prevista a finals del mes de maig amb tres nits de pernoctació i quatre dies d'activitat. (senderisme; bicicletes; Cavalls...) Enguany anirem a Formentera i hem demanat el camp d'aprenentatge de Sant Francesc Javier. Inicialment ens han donat a principis de març, i estam en llista d'espera per fer-ho en el mes de maig.

A les sortides dels dijous i les sortides de 2 dies el transport és a càrrec del centre. Inicialment els allotjaments tant de les sortides de 2 dies i la totalitat del cost de l'acampada de 4 dies (els darrers anys uns 150€ amb tot inclòs), ho abonarà cada alumne. En cap cas un alumne deixarà de participar en cap activitat per un problema econòmic. Intentarem fer activitats per treure doblers per cobrir part del cost d'aquestes activitats.

3. Objectius/Competències Generals del mòdul.

Per entendre la programació del mòdul s'ha d'entendre els aspectes generals del cicle que determinan la programació dels diferents mòduls. Competències i camp professional, objectius generals, capacitats... del Tècnic en Conducció d'Activitats Físiques en el Medi Natural.

A) Perfil professional (competència general, competències professionals i camp professional).

- Competència general

És competència general d'aquest tècnic conduir clients en condicions de seguretat per senders o zones de muntanya (on no es precisin tècniques d'escalada i alpinisme) a peu, en bicicleta o a cavall, aconseguint la satisfacció dels usuaris i un nivell de qualitat en els límits de cost prevists.

- Competència professional bàsica del Mòdul 1:

Les competències i les realitzacions més rellevants que ha de manifestar el professional són:

Unitat de competència 1 del CICLE: Conduir clients per senders i rutes de baixa i mitjana muntanya.

Realitzacions:

- a) Establir l'itinerari de l'activitat tenint en compte les característiques dels usuaris i les condicions del medi.
- b) Establir les mesures preventives i els recursos necessaris per garantir el desenvolupament de l'activitat en condicions de seguretat.
- c) Reconèixer signes meteorològics, signes del medi i senyals de les persones, que indiquin situació de perill i actuar conseqüentment.
- d) Progressar amb eficàcia i amb seguretat per senders i itineraris de baixa i mitjana muntanya.
- e) Informar sobre les tècniques de progressió i les característiques del material, de l'itinerari i de la zona, sensibilitzant el client envers els aspectes de conservació de l'entorn.
- f) Guiar, organitzar i animar al grup adaptant-se a les característiques dels seus integrants.
- g) Organitzar activitats complementàries de caràcter lúdic per realitzar durant les hores de descans.
- h) Seleccionar una ubicació segura i organitzar una zona de pernoctació, respectant la normativa vigent i respectant el medi.
- i) Aplicar els mètodes d'assegurament i realitzar el salvament de persones, en cas d'accident, quan les condicions ho permetin.
- j) Aplicar els primers auxilis a malalts i a accidentats i coordinar el trasllat, en cas necessari.
- k) Organitzar les mesures de supervivència que, en situacions difícils o extremes, assegurin les necessitats d'alimentació, d'hidratació i de refugi.

- Camp professional

a) Àmbit professional i de treball

Aquest tècnic exercirà la seva activitat en el camp del turisme, de l'oci i del lleure, prestant serveis d'acompanyament a clients particulars o grups organitzats que desitgin realitzar activitats lúdico esportives que es desenvolupin en el medi natural: en el medi terrestre en general, a la baixa i mitjana muntanya, etc.

Els distints tipus d'empreses on poden desenvolupar la seva feina són:

- Empreses d'activitats d'aventures.
- Empreses turístiques: hotels, hotels rurals, agroturismes, càmpings, albergs o cases de colònies, refugis.
- Agències de viatges.
- Empreses de gestió de parcs naturals o de zones protegides.
- Clubs esportius.
- Escoles.
- Estacions d'esquí amb oferta complementària d'activitats fora de temporada.
- Entitats públiques que ofereixin programes d'activitats en el medi natural.

Aquest tècnic pot exercir com autònom oferint els seus serveis a aquests tipus d'empreses o treballar-hi com a contractat. Per exercir la seva activitat en aquest camp, aquest tècnic posseirà estabilitat emocional i temperamental i una aptitud física que li permeti sortir-se'n amb seguretat i eficàcia.

b) Àmbit funcional i tecnològic

Aquesta figura s'ubica en els processos de conducció i animació de grups/clients i en les funcions/sub funcions d'organització i de realització d'activitats de senderisme, d'excursionisme, d'itineraris en bicicleta i de rutes eqüestres.

Les tècniques i els coneixements tecnològics inclouen els següents camps:

- Comunicació i dinàmica de grups.
- Característiques fisiològiques de l'esforç en muntanya.
- Coneixements del medi natural.
- Tècniques de progressió en muntanya.
- Tècniques d'orientació i de meteorologia.
- Tècniques de seguretat.
- Seguretat, rescat i primers auxilis en muntanya.
- Tècniques de ciclisme.
- Tècniques d'equitació bàsica i cura de cavalleries.

Ocupacions, llocs de treball tipus, més rellevants:

Com a exemple i amb la finalitat d'orientació professional, s'enumeren a continuació un conjunt d'ocupacions o llocs de treball que podrien ser exercits adquirint la competència professional definida en el perfil del títol.

- Acompanyant de muntanya.
 - Monitor d'activitats de temps lliure.
 - Guia de turisme eqüestre.
 - Guia d'itineraris en bicicleta.
 - Coordinador d'activitats de conducció/guiatge en empreses turístiques o entitats públiques o privades d'activitats en la natura.
- Promotor d'activitats de conducció/guiatge en clubs o associacions.

B). Capacitats clau

Són les capacitats, majorment de tipus individual, més associades a conductes observables en l'individu i són, en conseqüència, transversals en el sentit que afecten molts llocs de treball i transferibles a noves situacions.

Aquestes capacitats constitueixen el referent per a les actituds de cada un dels mòduls professionals del cicle formatiu.

a) Capacitat de resolució de problemes

Consisteix en detectar les mancances, les anomalies o les errades que es puguin presentar i tenir la disposició i l'habilitat necessàries per enfrontar-s'hi i donar-los resposta, d'acord amb la normativa vigent i/o les directrius rebudes.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- La modificació de l'itinerari o de les activitats previstes en comprovar que les condicions (meteorològiques, del medi ambient, del nivell dels usuaris) no són les previstes.
- La reparació sobre la marxa del material que s'utilitza durant l'activitat.
- La presa de decisions quan es detectin signes d'inadaptació al medi, de fatiga o d'altres alteracions de les persones i, en el cas d'haver-hi lesionats o accidentats, determinació de la necessitat de traslladar-los o d'aplicar els primers auxilis.

b) Capacitat d'organització del treball

Consisteix en la disposició i habilitat per crear les condicions adequades d'utilització dels recursos humans i/o materials existents, per tal de dur a terme les tasques encomanades amb el màxim d'eficàcia i d'eficiència.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- La planificació d'itineraris i d'activitats considerant les característiques dels clients, del medi i dels recursos que cal utilitzar.

- La direcció del grup de clients durant la realització d'un itinerari o el desenvolupament de les activitats.

La verificació sistemàtica de les prediccions meteorològiques i del bon funcionament del material.

c) Capacitat de responsabilitat en el treball

És la disposició per implicar-se en la feina, considerant-la l'expressió de la competència personal i professional, i vetllant pel bon funcionament dels recursos humans i/o dels materials relacionats amb el treball.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- El seguiment de les normes de seguretat durant les actuacions en el medi natural.
- El compliment de les instruccions rebudes.
- La constància en verificar l'adequació de les activitats programades a les característiques d'edat i d'aptitud física.
- El foment del respecte al medi natural on es desenvolupa l'activitat.
- El foment del bon tracte als cavalls.
- El foment del bon ús del material que s'utilitza.

d) Capacitat de treball en equip

És la disposició i l'habilitat per col·laborar de manera coordinada en la tasca realitzada conjuntament per un equip de persones, per tal d'assolir un objectiu proposat.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- La coordinació de les tasques de planificació de l'activitat i del manteniment del material amb els altres companys de feina.
- La responsabilitat en l'acció d'integrar tots els participants en la dinàmica del grup.
- L'execució sistemàtica de presa de decisions.

g) Capacitat d'autonomia

És la capacitat per realitzar una tasca de forma independent, és a dir, executar-la de principi a fi sense necessitat de rebre cap ajut o suport, tot i que aquesta capacitat de treballar de forma autònoma no implica que el professional, en algunes tasques concretes, no hagi de ser assessorat.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- L'assessorament a clients en la utilització del material i en l'execució de les tècniques pròpies de l'activitat.

- La realització dels itineraris programats complint amb les condicions adequades d'informació, de dinamització i de seguretat.
- La resolució de les contingències que es presentin en el seu àmbit d'actuació amb relació a les persones, al medi, a les instal·lacions i al material.
- La seguretat per aplicar les tècniques de primers auxilis en les situacions en què es requereix una actuació immediata.

f) Capacitat de relació interpersonal.

És la disposició i l'habilitat per comunicar-se amb els altres, amb un tracte adient, amb atenció i empatia.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- Comunicar-se amb els clients de manera que rebin un servei de qualitat i un tracte amable.
- Poder establir una comunicació amb els clients en anglès.
- Comunicar-se amb els superiors i amb els altres companys que participen en la planificació i en la realització de les activitats.

g) Capacitat d'iniciativa

És la disposició i l'habilitat per prendre decisions sobre propostes i accions. Donat el cas que vagin en la línia de millorar el procés, el producte o el servei, per canvi o modificació, s'està definint la capacitat d'innovació.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- La proposta de nous espais de pràctica i de nous serveis.
- La proposta d'accions per a la millora de la imatge del servei i de la seguretat de l'activitat.
 - La participació en activitats de formació relacionades amb les tècniques pròpies de la l'activitat.

4. Indicadors d'assoliment

Especificam les 10 capacitats terminals d'aquest mòdul i els criteris d'avaluació per a cada una d'aquestes capacitats.

Trimestralment farem una valoració de la consecució de les capacitats que s'hagin treballat en cada trimestre fent una graella que ens constati si el nivell d'assoliment aquestes capacitats ha estat: ALT; NORMA o BAIX.

L'anàlisi d'aquests indicadors ens determinarà la necessitat o no de fer modificacions en el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Mòdul associat a la unitat de competència 1: Conduir clients per senders i rutes de baixa i mitjana muntanya.

Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Planificar itineraris a partir de dades obtingudes de mapes, d'informació sobre el medi i de les característiques dels suposats clients o grups.

Criteris d'avaluació:

- Identificar i seleccionar la informació prèvia necessària per a la planificació de l'itinerari: mapes, informació turística de la zona, informació meteorològica, informació i condicions del medi en general, informació sobre les característiques del grup, altres informacions d'interès.
- Comparar diferents tipus de mapes i interpretar la seva simbologia.
- Calcular desnivells i distàncies longitudinals a partir de mapes de diferents escales.
- Determinar el punt d'estació en un mapa.
- Reconèixer i interpretar senyalitzacions de caràcter local i internacional de senders i d'itineraris.
- Elaborar gràfics d'itineraris i croquis de terrenys determinats.
- Confeccionar, en supòsits en què es determinin els mitjans de desplaçament que s'han d'utilitzar i les característiques del grup en qüestió, fitxes i taules d'itineraris, establint: sector, azimuth, distància longitudinal, desnivell, pendent, temps aproximats, etapes, descansos...

Capacitat terminal 2: Orientar-se en diferents situacions a partir de dades obtingudes d'instruments, de mapes i de signes naturals.

Criteris d'avaluació:

- Identificar i interpretar diferents signes naturals per orientar-se.
- Manejar adequadament la brúixola, l'altímetre i altres instruments accessoris d'orientació i descriure el seu funcionament.
- En diferents casos, disposant de brúixola i de mapes: calcular l'azimut per identificar punts naturals i transcriure'ls al mapa; determinar la pròpia situació al mapa, a partir dels accidents geogràfics i de les dades dels instruments d'orientació; situar al mapa punts desconeguts;

calcular rumbos sobre el mapa i justificar l'elecció de la direcció o del camí considerat més adequat.

- Realitzar marxes i curses d'orientació.

Capacitat terminal 3: Analitzar les característiques del medi i les tècniques de progressió i desplaçar-se en diferents tipus de terreny utilitzant el material adequat.

Criteris d'avaluació:

- Descriure els indicadors i els procediments per detectar les condicions del medi que puguin resultar perilloses per al desenvolupament de l'activitat: possibilitat d'esllavissades, allaus, crescudes de barrancs, etc.

- Relacionar les característiques dels diferents tipus de roques amb les tècniques de progressió més adequades per trepar-hi o grimpar-hi.

- Progressar en ascens i descens amb eficàcia, seguretat i equilibri en diferents tipus de terreny.

- Realitzar marxes, en diferents condicions del medi, complint els següents requisits mínims: durant aproximadament sis hores, amb una motxilla de 10 Kg., a una velocitat de 4-5 km./h sobre pla, acumulant un desnivell total positiu variable de 1.300 a 1.600 metres i a un ritme de 400 a 500 metres per hora en ascens.

- Explicar les característiques de l'equip i dels materials necessaris per a diferents tipus de marxa i la distribució adequada del material en les motxilles.

- Descriure les cures preventives del material personal i de l'específic de muntanya.

- A partir d'un determinat material de muntanya, realitzar diverses reparacions d'urgència.

- En supòsits pràctics de confecció d'itineraris per a la seva realització amb grups prèviament caracteritzats: seleccionar els traçats del camí, detectar possibles zones de perill i indicar llocs de reagrupació, calcular el ritme adequat de la marxa, determinar les indicacions que ha de rebre el grup abans i durant la marxa.

Capacitat terminal 4: Ponderar les condicions meteorològiques i predir l'evolució del temps a curt termini.

Criteris d'avaluació:

- Relacionar la dinàmica general i local atmosfèrica i explicar els conceptes i principis físics de pressió, temperatura i humitat.
- Interpretar la simbologia de mapes meteorològics.
- Identificar la localització i la disponibilitat de diferents fonts documentals que aportin informació sobre condicions meteorològiques i interpretar-les.
- Detectar, mitjançant l'observació, signes naturals que permetin predir canvis meteorològics i confirmar-los amb els instruments de mesurament.
- Construir un petit laboratori meteorològic amb mitjans alternatius i relacionar les dades obtingudes dels instruments amb l'evolució del temps.
- Explicar la formació de situacions meteorològiques adverses o que puguin comportar perill per a l'activitat, descrivint els signes per detectar-les o preveure-les.

Capacitat terminal 5: Analitzar les característiques geogràfiques, geològiques, biològiques, socioeconòmiques i del patrimoni sociocultural de zones determinades de les Illes Balears. (PATRIMONI)

Criteris d'avaluació:

- Descriure, en general, les característiques geològiques, paisatgístiques i geogràfiques de zones de l'entorn local i insular de les Illes Balears.
- Explicar les característiques de la flora i la fauna de zones determinades de l'entorn insular, indicant els llocs on es poden localitzar espècies vegetals i animals representatius.
- Reconèixer zones amb possibilitat de trobar fòssils o indicis d'animals.
- Explicar les característiques dels mètodes que s'utilitzen per al condicionament de zones de pas i d'observació del medi.
- Confeccionar material informatiu per establir itineraris de natura o senders ecològics.
- Elaborar croquis, mapes i fitxes descriptives sobre zones d'interès.
- Analitzar les repercussions mediambientals de l'activitat humana en una zona determinada.

- Descriure els aspectes socioeconòmics i del patrimoni sociocultural més característics de zones determinades i la influència que el desenvolupament del sector turístic ha tengut en l'àmbit rural.
- Identificar les manifestacions culturals autòctones i els productes artesanals i d'alimentació de zones insulars i de les Illes en general, relacionant-los amb el turisme ecològic i rural.
- Establir en supòsits pràctics, en els quals es determinen zones caràcterístiques, rutes que combinin aspectes esportius i turístics.

Capacitat terminal 6: Organitzar un campament i elaborar el programa d'activitats en funció de les característiques del grup i dels seus objectius.

Críteris d'avaluació:

- En un supòsit pràctic on es determinin les característiques d'un grup d'usuaris, els objectius del campament i la seva duració: descriure les condicions que ha de complir el terreny, determinar els recursos humans i materials necessaris, establir els grups i assignar les diferents tasques, indicar horaris i ritme general de treball, definir les activitats que s'han de realitzar.
- Distribuir, en espais seleccionats per organitzar campaments, les zones on s'han de realitzar els serveis necessaris.
- Descriure diferents tipus de tendes de campanya i explicar les característiques i la funcionalitat del seus components.
- Muntar i desmuntar diferents tipus de tendes de campanya.
- Enumerar i descriure conjunts d'activitats que es podrien realitzar segons la finalitat del campament: terapèutica, recreativa, esportiva o educativa.
- Seleccionar instruments i mitjans naturals per realitzar construccions i activitats en el **si** de distints tipus de campaments segons la seva finalitat.

Capacitat terminal 7: Analitzar les normatives relacionades amb la pràctica d'activitats i la protecció mediambiental.

Críteris d'avaluació:

- Enumerar tipus d'espais naturals protegits i explicar les característiques dels de les Illes Balears.
- Interpretar la legislació en relació amb els espais naturals i les pràctiques d'activitats físiques i esportives subjectes a regulació normativa.
- Analitzar les condicions de pràctica de diferents activitats no legislades i el seu impacte mediambiental.
- Descriure la normativa i el procés de tramitació de permisos d'acampada.
- Proposar accions personals i col·lectives que s'han de realitzar per sensibilitzar el respecte a la naturalesa i minimitzar l'impacte mediambiental.

Capacitat terminal 8: Utilitzar l'equip i els materials de seguretat amb destresa, analitzant-ne les característiques i les aplicacions.

Criteris d'avaluació:

- Explicar la funcionalitat, les característiques i les condicions d'ús de l'equip i els materials de seguretat.
- Reconèixer signes de desgast o anomalies de l'equip i dels materials, valorant-ne l'oportunitat de reparació o de substitució.
- Realitzar amb destresa els nusos d'encordat, la unió de cordes i el bloqueig, que usualment s'utilitzen per a l'assegurament, descrivint-ne la funcionalitat i les característiques.
- Aplicar les tècniques d'assegurament més adequades a diferents situacions i circumstàncies del medi i de les persones.
- Realitzar en condicions de seguretat i utilitzant els materials adequats: la instal·lació de punts d'assegurament en ancoratges naturals o artificials, la instal·lació de ràpel i passamans, el muntatge de polipasts simples per ascendir.
- Seleccionar l'equip i els materials necessaris per realitzar les tècniques d'ascens i de descens per corda en rocòdroms i parets prèviament muntats.

Capacitat terminal 9: Elaborar plans d'actuació que recullin les mesures necessàries per prevenir i resoldre diferents situacions de perill per a la seguretat o la salut de les

persones, realitzar les maniobres bàsiques de rescat i aplicar les tècniques de recuperació més usuals.

Criteris d'avaluació:

- Analitzar les condicions del medi, dels equips i del material i de les persones que poden ser causa de perill o d'emergència i tenir en compte les mesures de prevenció que s'han d'adoptar a cada cas.
- Descriure les normes de comportament i d'utilització d'equips i de material de seguretat en diferents situacions de perill en el medi natural terrestre: incendis, allaus, tempestes, boira, caigudes, desprendiments, bloqueigs, etc.
- Descriure els símptomes característics de les alteracions més comunes (fatiga, insolació, deshidratació, etc.) que poden causar perill per a la salut de l'individu o del grup i indicar-ne les mesures de recuperació que han de ser aplicades.
- En supòsits pràctics en els quals es determinen diferents situacions d'emergència: valorar les condicions de la situació, proposar justificadament les accions per a la resolució de l'emergència, elaborar un pla d'evacuació o rescat, executar les tècniques per accedir a l'accidentat, assegurar-lo i transportar-lo.
- Interpretar i realitzar els signes internacionals d'auxili.
- Emetre missatges per ràdio, utilitzant les freqüències indicades.
- Determinar el tipus d'informació que ha de ser transmesa als serveis de rescat i d'assistència.
- Explicar els procediments d'actuació del guia i del grup en situacions de rescat aeri.

Capacitat terminal 10: Planificar la supervivència i executar les tècniques necessàries per resoldre situacions d'emergència en condicions de seguretat, utilitzant els recursos disponibles.

Criteris d'avaluació:

- Indicar les condicions del medi que poden resultar adequades i/o perilloses per a l'habilitació d'espais per refugiar-se.

- Realitzar construccions senzilles de refugi i condicionar llocs per a la seva utilització, com són els bivacs.
- Identificar recursos naturals per a l'aprovisionament d'aigua i d'aliments.
- Distingir plantes usals comestibles i de caràcter medicinal.
- Descriure diferents procediments per a l'obtenció d'aigua i per a la captura d'animals comestibles.
- Obtenir foc a partir de materials o d'elements no específics.
- Identificar els mitjans de fortuna útils per cuinar.
- Descriure els mètodes d'advertència i de localització que s'utilitzen en situacions de perill.
- Proposar les accions de supervivència que permetin atendre les necessitats d'alimentació, d'hidratació i de refugi, en la presentació de diferents casos o supòsits,
 - Assenyalar els aspectes psicològics que es deriven de les situacions de supervivència i la forma d'actuació més adequada, en principi, en cada situació tipus.

5. Continguts (conceptuals, procedimentals i actitudinals) i temporalització

5.1 Continguts conceptuals.(Fets, conceptes i sistemes conceptuals)

1A. El senderisme.

- Història i realitat actual.
- Senders de gran recorregut (GR), de petit recorregut (PR) i locals.
- Senders d'interès paisatgístic. Senders històrics i rutes temàtiques.
- Les senyalitzacions utilitzades.
- La xarxa de senders a les Illes Balears i a Europa.

1B. Planificació d'itineraris

- Tipologies d'usuaris i d'interessos.
- Tipus d'itineraris: consells per a la seva elaboració. Punts bàsics.

- Necessitats materials i d'infraestructura.
- Recursos naturals, humans i paisatgístics de l'itinerari. Criteris per a la seva elecció i comunicació.
- Metodologies per planificar activitats.
- Preparació de la fitxa tècnica de l'itinerari.

2. Cartografia i tècniques d'orientació

- Mitjans i instruments d'orientació: mitjans naturals, la brúixola, instruments i accessoris.
- Cartografia i tipus de mapes.

3A Procediments de conducció-guia de marxes amb grups de persones; 3B tècniques de marxa i travessia, 3C Condició Física i hàbits saludables.

- Distribució, organització i control del grup.
- Directrius per als agrupaments i ubicació dels participants.
- Instruccions al grup.
- Informació inicial.
- Descripció de l'activitat.
- Transmissió de les normes i dels procediments que s'han de seguir.
- Instruccions durant la marxa.

Síntesi final.

Altres actuacions del tècnic abans, durant i després de la marxa.

3B Tècniques de marxa i travessia

- - Fases de la marxa i consells durant la progressió.
- - Accions i prevenció en passos difícils o en situacions de pèrdua.
- - Tècniques de progressió en diferents terrenys.

3C Condició Física i hàbits saludables.

- La condició Física a les activitats a la natura.
- Hàbits saludables (alimentació, hidratació, descans...)

4. Meteorologia

- Principis físics en la formació de fenòmens atmosfèrics.
- Fenòmens atmosfèrics generals i locals.
- Serveis d'informació meteorològica.

5A. Geografia, geologia, clima, ECOSISTEMES, flora, fauna. 5B PATRIMONI

- Formació i processos geològics de les Illes Balears.
- Elements geogràfics característics de les illes.
- Flora i fauna de les Illes Balears.
- Els ecosistemes de les Illes Balears

5B.. Elements del patrimoni sociocultural de les Illes Balears (PATRIMONI)

- Conceptes generals d'història.
- El patrimoni arquitectònic. Ubicació, característiques i possibilitats d'utilització.
- Activitats tradicionals i les tasques que se'n deriven.
- Infraestructura rural. Ubicació i característiques.
- Tradicions artístiques, culturals i culinàries.
- Llegendes.
- Impacte del turisme en el patrimoni històric i cultural.

6. Organització de campaments i tècniques d'acampada

- Plantejament d'objectius. Planificació de recursos necessaris.

- Fases del campament.
- Dinàmica del campament.
- Tendres de campanya i material: característiques i muntatge.
- Normativa d'acampada. Tramitació de permisos.
- Opcions d'estada en el medi natural (albergs...)

6B. Jocs i activitats a l'aire lliure. Activitats complementàries.

NOTA: Fins al curs passat, aquest tema es desenvolupava al mòdul de HLD Jocs i activitats de campament i temps lliure. Enguany de forma parcial es treballarà al mòdul de dinàmiques de Grup.

- Tipus de jocs i característiques. Adaptacions al medi natural terrestre.
- Aspectes a tenir en compte en l'organització d'esdeveniments recreatius a l'aire lliure.

7A. Espais Naturals. 7B Ecologia i educació ambiental.

- Conceptes i principis d'ecologia.
- Legislació i normativa d'espais naturals i de la pràctica d'activitats.
- ANNEX: Espais Naturals protegits de les Illes Balears.

8 Materials i equipaments de seguretat i comunicació.

- Material roba i equipaments.
- El botiquí.
- Distribució de pesos a la motxilla.
- Equipament de seguretat i comunicació.

9.- Seguretat i salvament en el medi natural terrestre prevenció i actuació.

- Accidents: normes d'actuació i d'evacuació. Legislació.
- Logística d'actuació en el rescat. Senyals de SOS.

- Equip i materials bàsics de seguretat en el medi natural terrestre.

10.- Supervivència.

- Material i equip de supervivència.

- Aspectes psicològics de la supervivència.

- Tècniques de supervivència

5.2. Continguts procedimentals:

1. Organització i planificació d'itineraris

- Identificació dels objectius de l'activitat i de les característiques dels participants.

- Interpretació de mapes , de guies, de ressenyes, etc.

- Càlcul de la durada; la determinació dels llocs i dels períodes de descans adequats.

- Determinació del material necessari .

- Elaboració de la fitxa tècnica de l'itinerari.

- Realització d'un inventari de recursos naturals, humans i paisatgístics d'alguns itineraris.

- Preparació del guió. Emissió de la informació.

- Confecció d'itineraris pel camp muntanya i per la costa.

- Valoració de l'activitat desenvolupada.

- Determinació de graus de dificultat i de duresa. Condicions acceptables de seguretat.

2. Tècniques d'orientació, Cartografia.

Orientació a partir d'indicis naturals.

Interpretació de les dades obtingudes amb els instruments d'orientació.

Apreciació i càlcul de distàncies i desnivells.

Orientació amb mapa i amb brúixola.

Confecció de croquis i de fitxes.

3a. Procediments de conducció-guia de marxes amb grups de persones.

Distribució, organització i control del grup

Transmissió de les instruccions i de la informació que han de rebre els participants abans, durant i després de la ruta.

Aplicació de tècniques de distribució i de control del grup.

Selecció de l'estratègia de relació i d'estil de comunicació.

3b. Tècniques de marxa i travessia. Condició física i hàbits saludables.

Identificació dels objectius de la marxa.

Realització de marxes per diferents tipus de senders.

Observació de l'entorn.

Aplicació de les tècniques de progressió en diferents terrenys.

Identificació de les condicions del terreny.

Determinació de les zones de pas.

4. Meteorologia

Interpretació de mapes meteorològics i de signes observables.

Identificació i valoració de les dades dels serveis d'informació meteorològica.

Control dels riscos associats als fenòmens meteorològics i de les mesures preventives.

5a. Geografia, geologia, clima, flora, fauna

Identificació dels elements geogràfics i geològics característics d'una zona.

Identificació de les comunitats vegetals més característiques d'una zona.

Identificació de les espècies vegetals i animals més característiques d'una zona.

5b. Elements del patrimoni sociocultural

Elaboració d'informació sobre la zona o l'itinerari. Criteris per a la seva comunicació.

Preparació del guió. Emissió de la informació

Elaboració de material específic per a una ruta.

6. Organització de campaments, Jocs i activitats complementaries.

Anàlisi de les característiques que ha de reunir un terreny per a la localització de campaments.

Organització i desenvolupament de jocs en el medi natural.

Planificació d'un campament:

Formulació dels objectius. Determinació dels recursos.

Elaboració del calendari i de les activitats.

7. Espais naturals; ecologia i educació ambiental.

Interpretació de la normativa d'espais naturals.

Anàlisi i valoració de l'impacte mediambiental de la pràctica d'activitats físiques en el medi natural.

Determinació de les mesures necessàries per assegurar el compliment de les normes de protecció mediambiental.

8. Materials i equipaments.

Determinar els materials i equipaments necessaris en funció de l'activitat; climatologia; el terreny...

9. Seguretat i salvament i primers auxilis en el medi natural terrestre

Reconeixement dels principals perills a la muntanya i al litoral.

Utilització d'instruments de comunicació.

Aplicació de les tècniques d'assegurament i de transport d'accidentats.

10. Tècniques de supervivència

Anàlisi de la situació de supervivència.

Construcció de refugis improvisats.

Procediments per a l'obtenció d'aigua i d'aliments.

5.3 Continguts actitudinals, valors i normes.

Acceptació de la importància del treball previ d'organització i de planificació a les activitats en el medi natural.

Comprovació sistemàtica de l'equip abans, durant i en finalitzar l'activitat.

Presa de decisions per resoldre els problemes que sorgeixen abans i durant la ruta.

Demostració d'interès per la flora, la fauna i les peculiaritats socioculturals de la zona en què es desenvolupa l'activitat. Foment d'actituds sensibilitzadores.

Valoració de les habilitats personals per dirigir i dinamitzar diferents tipus d'activitats en el medi natural.

Valoració de les condicions físiques pròpies.

Demostrar predisposició envers les activitats de treball, tant individuals com de grup.

Respecte pels diferents nivells d'execució de l'activitat dels companys i dels clients.

Demostració de cordialitat i d'acceptació envers els usuaris que participen en la realització de l'activitat.

Demostració d'interès per oferir als clients informació sobre la ruta.

Acceptació i compliment de les normes de seguretat i de les mesures de prevenció.

TEMPORALITZACIÓ

1a avaluació (23 DE SETEMBRE DE 2019/ 5 DE DESEMBRE DE 2019)	
Continguts	Críteris d'avaluació

(conceptes, procediments i actituds)	
1.- El material i l'equipament.	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer, valorar i aconsellar sobre el material i l'equipament necessari per les sortides a la muntanya i als campaments. - Fer un bon ús i manteniment del material. - Utilitzar-lo de manera correcta.
2.- Les activitats físiques al medi natural.	<ul style="list-style-type: none"> - Classificar i conèixer les activitats turístiques i valorar les repercussions que tenen sobre el medi. - Saber l'evolució de les mateixes al llarg de la història.
3.- Planificació d'itineraris i conducció de grups.	<ul style="list-style-type: none"> - Saber preparar un itinerari de muntanya en funció de diferents condicionants. - Valorar i prendre decisions davant una complicació a la muntanya - Elaborar material complementari per les explicacions i dissenyar la fitxa de la ruta que es guiarà - Fer la representació gràfica de la ruta. - Guiar i controlar a un grup amb seguretat per la muntanya d'acord al que s'ha preparat .
4.-El Mapa: Interpretació de mapes i càlculs per la planificació de les rutes: distàncies, desnivells... Interpretació dels elements paisatgístics muntanyencs	<ul style="list-style-type: none"> - Saber interpretar diferents tipus de mapes - Fer els càlculs necessaris de distàncies, pendents, velocitat, temps i fer el perfil topogràfic per la planificació de les rutes. - Entendre i interpretar correctament la terminologia muntanyenca.
P.1.- Observació i interpretació del paisatge	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer els elements que formen el paisatge. - Saber interpretar qualsevol tipus de paisatge seguint un ordre.
P.2.- Les indústries de la Serra i	Descriure les indústries i interpretar qualsevol element relacionat amb les mateixes.

altres activitats econòmiques amb aprofitament de recursos naturals

2a avaluació (9 DE DESEMBRE DE 2019/13 DE MARÇ DE 2020)	
Continguts (conceptes, procediments i actituds)	Criteris d'avaluació
4.- Planificació d'itineraris i conducció de grups (continuació tema 4).	- continuació tema 4.
5.- L'orientació.	-Saber utilitzar i reconèixer tots els elements que ens ajuden a orientar-nos. -Realitzar i organitzar curses d'orientació. -Interpretar i conèixer el funcionament d el GPS, l'altímetre-baròmetre i els aparells radiotransmissors.
6.-Meteorologia	- Conèixer els elements meteorològics i saber-los interpretar. - Conèixer i interpretar els aparells de presa de mesures meteorològiques.
7.- Tècniques de progressió en muntanya i seguretat: marxa, escalada i ràpel. Introducció al Nòrdic- Walking.	- Saber aplicar a cada moment la tècnica adequada amb domini i explicar-la als demés - Saber i donar ajuds per a qualsevol de les tècniques. - Utilitzar el ritme de progressió adequat en cada situació. - Avaluar els riscos per la prevenció d'accidents i actuar en conseqüència. - Aprendre i experimentar les tècniques bàsiques del Nòrdic-Walking.
P.3.- Observació i interpretació del paisatge	- Conèixer els elements que formen el paisatge. - Saber interpretar qualsevol tipus de paisatge seguint un ordre.
P.4.-Patrimoni arquitectònic : pedra en	- Conèixer la major part dels elements de patrimoni

sec, possessions, construccions d'habitatge i defensives...	que ens trobem en rutes. - Saber les tipologies i característiques i xarxes de comunicació per la organització d'itineraris
P.5.- Història de les Illes Balears	- Saber els períodes històrics cronològicament i situar qualsevol fet o element dins aquests, per donar la informació adequada en cada moment .

3a avaluació (16 DE MARÇ/17 DE JUNY DE 2020)	
Continguts (conceptes, procediments i actituds)	Criteris d'avaluació
7.- Tècniques de senderisme: continuació tema 7	Continuació tema 7
8.- Flora i fauna	-Identificar i saber algunes característiques de les espècies més freqüents de les Illes i sobre tot els endemismes. - Conèixer la biodiversitat de les illes i els ecosistemes.
9.- Organització d'activitats complementàries, campaments i activitats de supervivència.	- Saber planificar i dinamitzar un campament amb qualsevol grup i condició. -Organitzar jocs i activitats utilitzant el medi natural. - Conèixer, muntar, i valorar el material per fer acampades. - Saber realitzar algunes tècniques bàsiques de supervivència.
P.6.- Educació ambiental i àrees especials.	- Tenir actituds sensibilitzadores vers qualsevol espai - Conèixer les característiques de les àrees especials, la normativa en qüestió i aplicar-la.
P.7.- Tradicions artístiques, culturals i culinàries de les Illes Balears.	- Conèixer i interpretar les tradicions socioculturals de les Illes.

6. Avaluació

6.1 Resultats d'aprenentatge i criteris d'avaluació

El mòdul 1 Conducció ... medi terrestre, inclou continguts:

- conceptuals (teoria: exàmens i proves orals...)

- procedimentals (treballs, PROJECTE, exposicions orals, guiatges...)
- actitudinals (comportament, participació, treball en grup...)

Criteris d'avaluació

A la següent taula es manifesta el repartiment percentual dels diferents continguts. Tots tres s'ajusten als criteris generals de qualificació d'aquest mòdul establerts al decret 63/2004 de 2 de Juliol.

<p>* Fets, conceptes i sistemes conceptuals</p> <p>50% Prova escrita (MÍNIM 4 per poder fer mitjana amb la resta d'apartats cada trimestre i, si cal, a les convocatòries ordinària i extraordinària)</p> <p>S'han de superar almenys amb un 4 i la mitjana final ha d'arribar al 5.</p>
<p>* Procediments</p> <p>30% - Exercicis i activitats pràctiques/ Treballs/fitxa tècnica de la sortida/planificació de l'acampada) PROJECTE.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Preparació i conducció en grup a la sortida planificada. Aquesta activitat es valorarà para determinar la qualificació de la convocatòria ordinària. - Preparació i realització de l'acampada. (tercera avaluació) <p>S'han de lliurar TOTS els treballs i han de tenir una nota MÍNIMA de 4 per poder fer mitjana amb la resta d'apartats en cada trimestre i, si cal, a les convocatòries ordinària i extraordinària) i la mitjana final ha d'arribar al 5.</p>
<p>* Actituds Valors i normes:</p> <p>- 20% Inclou:</p> <p>Observació directa del professorat del comportament i l'actitud positiva: full d'observació, quadern del professor...</p> <p>PUNTUALITAT:</p> <p>La reiteració de retards (un 5% al llarg del curs) es considerarà com una falta greu.</p> <p>ASSISTÈNCIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ L'assistència és obligatòria. El departament estudiarà els casos particulars d'esportistes d'alt nivell o dels programes de tecnificació esportiva. ▪ És obligatòria l'assistència al 100% de les sortides pràctiques. Els alumnes han de fer aquelles que no hagi pogut fer amb el grup. ▪ Amb un 20% de faltes injustificades es perd el dret d'avaluació continua de cada avaluació/curs. ▪ Més del 10% de faltes de forma continuada (29 hores) i el 15% (44 hores) de faltes discontinues suposarà la baixa d'ofici.

- La falta d'assistència de les sortides programades els dimarts suposaran 6 hores de faltes i a les dels dijous 9 hores.
- Les faltes s'hauran de justificar al tutor màxim a les 48 hores de reincorporar-se al centre (límit la hora de tutoria setmanal que és el divendres de 16'40 a 17'30 hores. És convenient que abans de lliurar-lo al tutor l'alumne ho mostri als professors dels mòduls afectats.
- Les lesions que limitin l'activitat s'hauran d'acreditar amb un document del metge.
- **La justificació de les faltes o de les sessions no desenvolupades per lesions, no impliquen que s'hagin aprovat el continguts desenvolupats, l'alumne s'ha de preocupar per conèixer les tasques demanades, apunts... i pot demanar una tutoria de matèria per recuperar-les.**
Mostrar respecte al medi ambient, al material, a les instal·lacions
- Mostrar respecte als companys, professors i a la resta de persones.
- Participar i mostrar actitud positiva i de superació personal.
- **Aprofitament de les sortides i visites a diferents llocs d'interès.**

6.2 Criteris de qualificació

- Els tres apartats (continguts: conceptuals; procedimentals i actitudinals) s'han de superar almenys amb un 4 per poder fer mitjana dels tres apartats i en aquest cas la mitja final, aplicant els percentatges de la graella anterior, ha d'arribar a un 5.

L'assistència és obligatòria, i les faltes s'hauran de justificar. Si es sobrepassa el 20% d'hores injustificades, es perdrà el dret d'avaluació contínua a cada avaluació trimestral i del total del curs a la convocatòria ordinària. En qualsevol cas, els continguts i activitats desenvolupats a les sessions que no s'ha assistit (justificada o injustificadament) els alumnes les han de recuperar. Si es superen el 80% els alumnes tenen dret a fer la convocatòria ordinària al mes de juny.

- Els treballs s'hauran de presentar preferentment fets amb ordinador i lliurats per @ o a través de la plataforma virtual del modle (per tal d'estalviar paper).
- Els treballs han de respectar la estructura que el professor vos ha donat (portada; index; introducció; tema (ben estructurat i desenvolupat); conclusió i bibliografia), i lliurats els dies assenyalats (en el cas contrari, la nota es redirà un 50%). Es poden fer servir informacions d'internet, pero utilitzant diferents fonts i desenvolupant una tasca de síntesi de les diferents fonts (unificant el format de lletra; tamany...). Un treball que es limiti a un talla/aferra tindrà una valoració molt baixa.
- El conjunt de qualificacions obtingudes en cada apartat de continguts en cada avaluació i a les convocatòries ordinàries i extraordinàries, ha de superar almenys un

4 per poder fer mitjana amb la resta d'apartats i en aquest cas la mitja final aplicant els percentatges de la graella anterior, ha d'arribar a un 5.

- No es pot faltar a cap de les activitats especials (sortides, alberg; acampada, cursos, visites, conferències, etc) per superar l'avaluació corresponent. En cas de fallar per motius molt justificats, es proposarà una forma de recuperar. El departament serà l'encarregat d'estudiar els casos particulars de llarg durada (lesions...).
- S'ha de participar activament i mostrar interès i actitud respectuosa a la natura; professor; companys; instal·lacions...en totes aquelles activitats que es proposin. El fet de no participar; mostrar desinterès o realitzar conductes inadequades (cridar; tirar fems...), pot suposar no superar el mòdul.
- En qualsevol cas el fet de que una falta estigui justificada no suposa que els continguts teòrics i pràctics desenvolupats estiguin superats. L'alumnat s'ha de preocupar de compensar aquests continguts.
- **NOTA: QUALSEVOL CONDUCTA NO APROPIADA SERÀ MOTIU DE NO SUPERACIÓ DEL MÒDUL, L'ALUMNAT ha de demostrar durant els curss les QUALITATS PERSONALS i PROFESSIONALS per a la realització d'aquesta mena de feina. Aspectes ja indicats a l'apartat de COMPETÈNCIES (responsabilitat...).**

Per poder superar el mòdul professional és imprescindible:

- Dissenyar, preparar i realitzar un itinerari de senderisme amb les directrius i consignes establertes prèviament. Haurà de tenir una nota igual o superior de 5.
- Dissenyar, preparar i realitzar una acampada. Haurà de tenir una nota igual o superior de 5.
- És obligatori l'assistència al 100% de les pràctiques, (80% amb causes justificades de la resta) el fet de no complir-ho implica la pèrdua de l'avaluació continua, i el contingut pràctic no es podria recuperar en la avaluació ordinària i/o extraordinària.

OBSERVACIONS:

- **Els aspectes que s'enumeren a continuació són per tot el curs i per cada una de les tasques desenvolupades al mòdul:**
- Escriptura amb lletra clara i llegible, tant en els exàmens com en les feines encomanades.
- Presentació dels treballs i deures de manera acurada, clara i ordenada i en el termini establert.
- Valoració de l'atenció durant les explicacions i la participació activa a les classes.

- Els treballs que no s'entreguin a la data establerta, tendran una valoració del 50% de la nota que els correspongui la primera vegada. En les següents no es recoirà i anirà a convocatòria ordinària.
- Els exàmens no es repetiran, tret que estigui justificat per causes de força major i demostrables. En aquests casos podran ser proves orals.
- La temporalització dels continguts es podran modificar al llarg del curs, en funció de les necessitats.
- S'estudiaran els casos particulars dels esportistes d'alt nivell o dels programes de tecnificació.
- Els continguts actitudinals no es poden recuperar a l'avaluació ordinària i/o extraordinària, per tant un/a alumne/a que tingui una mitjana inferior a 4 no aprovarà el mòdul i no el podrà recuperar a les convocatòries ordinàries i extraordinàries (juny i setembre).
- No assistir a una sortida (dimarts i dijous), suposa suspendre l'avaluació corresponent; sempre la pot **realitzar pel seu conte, abans de la finalització del trimestre** (amb fotos dels diferents punts del recorregut. En el cas de les sortides dels dijous amb la corresponent fitxa tècnica. A les sortides dels dimarts serà suficient un comentari general de la sortida.
- **Només acceptarem justificacions** per malaltia (amb informe del metge), i s'estudiarà cada cas l'activitat de recuperació si s'ha faltat a una sortida/activitat.
- **en particular.**
- Al contingut actitudinal, a més dels criteris establerts pel currículum es tindran en compte els següents aspectes:

EQUIPAMENT	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAL DUR ROBA ESPORTIVA I MATERIAL ADIENT AL TIPUS D'ACTIVITAT: botes; motxila; botiquí; mapa; bruiçola; aigua... ▪ L'alumne que no dugui l'equipament adequat per fer la sortida o la pràctica no tindrà dret a fer la. Cada dia que no es porti l'equipamet adient, restarà 1p. en la part actitudinal.
HIGIENE I SEGURETAT	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cal dur les botes adequades i ben fermades. ▪ Cuidar l'aspecte d'higienic. ▪ S'han de complir estrictament les mesures de seguretat a les sortides, evitar situacions de risc; fer bromes perilloses...així com el respecte a les mesures del codi de circulació, això podria implicar suspendre la part actitudinal.
ASSISTÈNCIA I PUNTUALITAT	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Especificat anteriorment.

<p>MATERIAL I INSTAL·LACIONS</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cal tenir cura del material el medi natural i de les instal·lacions (aules...) No fer-ho implicarà restar punts a la part actitudinal, segons el greuge produït, a més de l'aplicació de la normativa del reglament de règim intern. ▪ No es permet l'ús d'aparells electrònics (telèfons mòbils, mp3, mp4,...) Sense autorització del professor/a. Implicarà restar 1 punts de la part actitudinal, a més de l'aplicació de la normativa del reglament de règim intern. ▪ El professor/a no es fa càrrec de la pèrdua o deteriorament d'objectes personals. ▪ No es pot agafar ni fer mal ús del material del centre (llibres; mapes; bruijola; ordinador...), sense autorització del professor/a. Implica llevar 1 punt de la part actitudinal. ▪ *El deteriorament o pèrdua de material/instal·lació per un ús inadequat de l'alumnat suposa una falta, inicialment molt greu, i haurà de ser reposat per l'alumnat responsable.
<p>TASQUES</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ És obligatori entregar les tasques encomanades a les dates establertes i segons els criteris de presentació. Una tasca que no les compleixqui reduirà la qualificació en un 50% la primera vegada i no serà recollida ni avaluada a la resta. Comptarà com no presentada. ▪ L'alumnat ha de dominar les eines informàtiques, a un nivell suficient per tal de poder fer els treballs; les presentacions i les fitxes tècniques amb un nivell de qualitat suficient.
<p>COMPORAMENT</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAL SER RESPECTUÓS: amb les normes, amb els companys i companyes, amb el/la professor/a, amb el material i amb les instal·lacions. ▪ El incompliment de les normes bàsiques de comportament implicarà llevar nota de la part actitudinal, a més d'aplicar adequadament el reglament de règim intern.

6.3 Criteris de recuperació

1a AVALUACIÓ: DEL 24 DE SETEMBRE FINS 30 DE NOVEMBRE DE 2018

2a AVALUACIÓ: DEL 03 DE DESEMBRE DE 2018 FINS 15 DE MARÇ DE 2019

3a AVALUACIÓ: DEL 18 DE MARÇ FINS 21 DE JUNY DE 2019

Sempre que sigui possible l'avaluació tindrà caràcter d'avaluació contínua.

En aquells continguts que no es puguin recuperar en les següents avaluacions, ho podran fer

en la convocatòria ordinària de meitat de juny.

A la convocatòria ordinària s'han de presentar tots. Aquells que tenen continguts no superats han de treure un 5. (exàmen; treballs no presentats o deficients...). Els alumnes avaluats positivament en el procés d'avaluació contínua, també s'han de presentar per tal de demostrar la seva competència (han de obtenir al menys un 3'5 a la prova escrita) i també els pot ajudar a millorar la seva qualificació final.

Aquesta convocatòria inclourà, sempre que sigui possible, elements per valorar els continguts conceptuals, els continguts procedimentals i amb moltes dificultats els continguts procedimentals. En aquells continguts que no puguin ser avaluats es valoraran els resultats obtinguts al llarg del curs.

Els alumnes que no hagin superat el mòdul a la convocatòria ordinària, s'han de presentar a recuperar **la totalitat del mòdul a la convocatòria extraordinària de Setembre. El mes de juny el professor** els donarà un escrit individualitzat amb els continguts, treballs... i els criteris que serviran per avaluar l'esmentada convocatòria. Si no es supera la part procedimental i/o actitudinal, o deixa de presentar alguna de les tasques encomanades, l'alumne perdrà l'opció de presentar-s'hi a la prova escrita.

7. Metodologia

La metodologia didàctica adaptarà a les peculiaritats col·lectives del grup, així com a les peculiaritats individuals, tenint especial cura de fer les adaptacions oportunes per a l'alumnat que presenti necessitats educatives especials.

S'ha de fomentar que les activitats d'aprenentatge simulin ambients productius reals. Els aprenentatges s'articulen, fonamentalment, entorn als procediments que prenen com a referència els processos i els mètodes de producció o, als quals remetent les realitzacions i el domini professional expressats en les unitats de competència del perfil corresponent.

La metodologia que s'utilitzarà en aquest mòdul serà una metodologia activa en què l'alumne participi en l'adquisició dels seus coneixements i que li doni responsabilitats i capacitats per prendre decisions. A més, serà un ensenyament globalitzat de forma que desenvolupi els diferents àmbits (intel·lectual, físic i social) i es fomentarà el treball grupal de col·laboració i cooperació.

Les estratègies utilitzades en la pràctica seran diferents, depenent de l'activitat a realitzar; s'utilitzaran mètodes analítics per a l'adquisició dels coneixements teòrics i mètodes globals que li donen més independència a l'alumne durant les activitats pràctiques.

Així, l'alumne es converteix en el protagonista del seu propi procés d'aprenentatge i no es limita a adoptar un paper passiu o d'espectador, ja que participará en el desenvolupament de les sessions preparant diferents dinàmiques i tècniques.

Amb aquesta metodologia es pretén afavorir el procés d'aprenentatge de l'alumne i fomentar l'auto-aprenentatge, i, a la vegada, afavorir el desenvolupament de capacitats transversals, entre les que destaquen l'autonomia i la professionalitat de l'alumne, la iniciativa, la resolució de conflictes, l'adaptabilitat a noves situacions, el treball en equip i la responsabilitat. Tot això repercutirà en una millora de l'autoestima de l'alumne.

UTILITZACIÓ DE LES TIC

Donat que no farem servir cap llibre de text. En ocasions farem una recerca dirigida pel professor a internet (vídeos; exercicis...)

Resulta molt recomanable potenciar la utilització de la plataforma de formació a distància moodle, per facilitar l'accés de la informació als alumnes els materials emprats es penjaran en aquesta plataforma.

D'altra banda el lliurament de feines es farà via correu electrònic (senderisme.iescteib@gmail.com) i en format informàtic per tal de impulsar la utilització de les noves tecnologies per part de l'alumnat i estalviar paper...

També les presentacions dels treballs l'han de fer en format power point o similar.

L'alumnat ha de **dominar les eines informàtiques**, a un nivell suficient per tal de poder fer els treballs; les presentacions i les fitxes tècniques amb un nivell de qualitat suficient.

8. Seguiment de les PD amb indicadors d'assoliment

Al finalitzar cada trimestre farem una valoració del mòdul, d'una banda analitzant-ne els resultats acadèmics dels alumnes i si cal fent-les una enquesta/valoració i d'altra fent un seguiment dels següents indicadors:

- Es compleix la temporalització programada.
- S'estan desenvolupant els continguts programats.
- La metodologia és la correcta.
- Les realitzacions i objectius s'estan aconseguint
- Analitzar els criteris d'avaluació i qualificació.

9. Atenció a la diversitat

Donat que son uns ensenyaments post-obligatoris i amb una qualificació professional específica, no es poden fer adaptacions curriculars significatives.

Coneixem els alumnes amb dificultats d'aprenentatge i d'altres necessitats educatives i intentarem facilitar i adaptar certs aspectes (exàmens amb més temps o orals...) d'organització i desenvolupament de les classes per tal de afavorir la consecució dels objectius en funció de les seves circumstàncies.

Hem de seguir les indicacions del DO. Inicialment farem una entrevista amb els alumnes NESE i fer una recerca dels informes anteriors i analitzant la situació actual dels alumnes.

10. Activitats complementàries i extraescolars

En funció de l'oferta de les diferents entitats. (Consell de Mallorca; Ajuntament; Govern Balear; Federacions...) participarem en aquelles activitats que siguin útils per la consecució del mòdul (Visita a instal·lacions esportives, jornades...)

Han d'organitzar les dues activitats de 2 dies (alberg i acampada) corresponents al primer i al segon trimestre i especialment tots els elements de l'acampada integrada en el currículum del mòdul de senderisme, prevista inicialment, a finals del mes de Maig de 2020 amb tres nits de pernoctació a l'illa de Formentera: (viatge; materials; allotjament; manutenció; activitats...)

Així mateix en jornades/festives puntuals es podrà organitzar una gimcana; cursa d'orientació coreografies o "olimpíades" i participarem en les diferents festes que es facin en dies puntuals.

Ens han ofert fer sortides amb grups d'alumnes d'un IES (que aportarà els alumnes i el transport pels seus alumnes i els nostres).

També vaig oferir al claustre del 24 d'octubre, l'opció de fer les sortides dels dimarts amb un grup dels esportistes de l'IES CTEIB. Seria un dimarts a l'any (els esportistes "perderien" un entrenament en tot el curs) i per contra es relacionarien en un entorn diferent a l'IES o als seu grup d'entrenament. Serien sortides curtes (per tal de que puguin fer els entrenaments de l'hora-baixa) i facilitarien el transport de les sortides dels dimarts als alumnes dels cicles.

També podríem fer una sortida final al mes de juny amb tot els alumnes del centre

10. Relació de sortides vinculades al mòdul de FCT

Hem programat una activitat amb alumnes de primària del municipi de Calvia (Jocs i dinàmiques de grup).

Anirem a unes jornades de Golf per a discapacitats amb la fundació HANDIESPORT.

Restam oberts a diferents propostes per tal de que els alumnes esperimentin amb "clients" tant a les sortides, com altre tipus d'activitats (alumnes de l'IES....)

11. Bibliografia

No utilitzam llibres de text,

A l'aula de la piscina tenim una petita biblioteca amb llibres i col·leccions d'excursions i temes vinculats al senderisme i Mallorca (Flora y fauna, Història...)

Feim comprar als alumnes el pack de 4 Mapes de la col·lecció Alpina (Escala 1:25000) de senderisme de la Serra de Tramuntana. (preu aproximat 15€).

En general utilitzam internet per fer recerca de mapes, fotos; videos i d'altra informació referent al mòdul.

12. La prevenció de la violència de gènere, de la violència terrorista i de qualsevol forma de violència, racisme o xenofòbia, inclòs l'estudi de qualsevol crim contra la humanitat

El professors hem de promoure formacions i aprenentatges igualitàries i lluny de actituds violentes.

Hem de cuidar les expressions verbals i escrites discriminatòries, que de vegades i de forma inconscient s'ens escapen. Una educació de segles de caràcter masclista s'ha d'anar eliminant.

A la pràctica de jocs i activitats pràctiques també hem d'eliminar tot tipus de agrupaments i diferenciacions en funció del sexe, aspectes socials, vestimenta... Hem d'afavorir una educació inclusiva en que la empatia i el respecte ha de ser el referent.

Hem de detectar el sexisme en les manifestacions lingüístiques dels nostres alumnes i qualsevol conducta discriminatòria. També afavorir que els alumnes vagin adquirint expressions i comportaments cada cop més igualitàries.

Evidenment tallar qualsevol actitud de violència física o verbal; racisme o xenofòbia... Donant exemple en el dia a dia i fent una feina de concienciació i de prevenció d'aquest tipus de conflicte.